Zbiór Orzeczeń

WYROK TRYBUNAŁU (czwarta izba)

z dnia 4 października 2012 r.*

Rolnictwo — Sektor cukru — Wspólna organizacja rynków — Wniosek o pomoc na restrukturyzację — Zobowiązanie plantatora do zaprzestania dostaw określonych ilości kwotowego buraka cukrowego — Pojęcie — Jednostronna deklaracja plantatora — Odmowa przyznania pomocy — Konieczność rozwiązania istniejącej umowy dostawy

W sprawie C-390/11

mającej za przedmiot wniosek o wydanie, na podstawie art. 267 TFUE, orzeczenia w trybie prejudycjalnym, złożony przez Nejvyšší správní soud (najwyższy sąd administracyjny, Republika Czeska) postanowieniem z dnia 8 lipca 2011 r., które wpłynęło do Trybunału w dniu 22 lipca 2011 r., w postępowaniu:

**CS AGRO Ronov, s. r. o.,**

przeciwko

**Ministerstvo zemědělství,**

TRYBUNAŁ (czwarta izba),

w składzie: J.C. Bonichot, prezes izby, A. Prechal, L. Bay Larsen (sprawozdawca), C. Toader i E. Jarašiūnas, sędziowie,

rzecznik generalny: V. Trstenjak,

sekretarz: K. Sztranc-Sławiczek, administrator,

uwzględniając procedurę pisemną i po przeprowadzeniu rozprawy w dniu 28 czerwca 2012 r.,

rozważywszy uwagi przedstawione:

— w imieniu CS AGRO Ronov s. r. o. przez E. Auersvaldovą, advokátka,

— w imieniu rządu czeskiego przez M. Smolka i J. Vláčila, działających w charakterze pełnomocników,

— w imieniu Komisji Europejskiej przez Z. Malůškovą i P. Rossiego, działających w charakterze pełnomocników,

podjąwszy, po wysłuchaniu rzecznika generalnego, decyzję o rozstrzygnięciu sprawy bez opinii,

wydaje następujący

* Język postępowania: czeski.

## Wyrok

1 Wniosek o wydanie orzeczenia w trybie prejudycjalnym dotyczy wykładni art. 4a rozporządzenia Rady (WE) nr 320/2006 z dnia 20 lutego 2006 r. ustanawiającego tymczasowy system restrukturyzacji przemysłu cukrowniczego we Wspólnocie i zmieniającego rozporządzenie (WE) nr 1290/2005 w sprawie finansowania wspólnej polityki rolnej (Dz.U. L 58, s. 42), zmienionego rozporządzeniem Rady (WE) nr 1261/2007 z dnia 9 października 2007 r. (Dz.U. L 283, s. 8), (zwanego dalej „rozporządzeniem nr 320/2006").

2 Wniosek ten został złożony w ramach sporu między spółką CS AGRO Ronov s. r. o. (zwaną dalej „CS AGRO") a Ministerstvo zemědělství (ministerstwem rolnictwa) w przedmiocie pomocy restrukturyzacyjnej dla plantatorów buraków cukrowych.

### Ramy prawne

*Rozporządzenie nr 1261/2007*

3 Motywy 1 i 7–10 rozporządzenia nr 1261/2007 mają następujące brzmienie:

„(1) Rozporządzenie Rady (WE) nr 320/2006 […] przyjęto w celu umożliwienia rezygnacji z produkcji kwotowej najmniej konkurencyjnym producentom cukru. Zrzeczenie się kwot na mocy tego rozporządzenia nie osiągnęło jednak poziomu, którego pierwotnie oczekiwano.

[…]

(7) Uważa się, że system restrukturyzacji przynosiłby lepsze rezultaty, gdyby plantatorzy mogli z własnej inicjatywy rezygnować z produkcji buraków cukrowych lub trzciny cukrowej, przeznaczonych do przetworzenia na cukier kwotowy. W tym celu w roku gospodarczym 2008/2009 plantatorom należy umożliwić bezpośrednie ubieganie się o pomoc przewidzianą w art. 3 ust. 6 rozporządzenia (WE) nr 320/2006, pod warunkiem że zaprzestaną dostaw buraków cukrowych lub trzciny cukrowej do przedsiębiorstw, z którymi w poprzednim roku gospodarczym związani byli umowami dostawy. Państwa członkowskie powinny w konsekwencji zmniejszyć kwoty danych przedsiębiorstw cukrowniczych. […]

(8) Aby uniknąć sytuacji, w której składanie przez plantatorów wniosków o pomoc zagrozi bytowi gospodarczemu danych przedsiębiorstw cukrowniczych, zmniejszenie kwoty powinno ograniczać się do 10% kwoty przyznanej każdemu przedsiębiorstwu, co odpowiada odsetkowi kwoty, który państwo członkowskie może przenieść w każdym roku gospodarczym zgodnie z art. 11 ust. 1 rozporządzenia (WE) nr 318/2006.

(9) W przypadku gdy kwota przedsiębiorstwa cukrowniczego zostaje zmniejszona w związku ze złożonymi przez plantatorów wnioskami o pomoc, przedsiębiorstwo to powinno otrzymać pomoc restrukturyzacyjną, jak określono w art. 3 ust. 1 lit. c) rozporządzenia (WE) nr 320/2006. […]

(10) Przedsiębiorstwo cukrownicze, na którego sytuację wpływ mają wnioski o pomoc złożone przez plantatorów, powinno do dnia 31 stycznia poprzedzającego dany rok gospodarczy zachować prawo do złożenia wniosku o pomoc restrukturyzacyjną przewidzianą w art. 3 i 4 rozporządzenia (WE) nr 320/2006, pod warunkiem że zrzeka się ono części kwoty, która odpowiada co najmniej temu samemu poziomowi zmniejszenia kwoty, który byłby wynikiem złożenia przez plantatorów wniosków o pomoc. W takim przypadku wniosek o pomoc złożony przez przedsiębiorstwo cukrownicze powinien zastąpić wnioski plantatorów".

*Rozporządzenie nr 320/2006*

4 Artykuł 3 rozporządzenia nr 320/2006, zatytułowany „Pomoc restrukturyzacyjna", przewiduje w ust. 1 między innymi, że przedsiębiorstwo produkujące cukier, któremu przed dniem 1 lipca 2006 r. przydzielono kwotę, ma na określonych warunkach prawo do pomocy restrukturyzacyjnej udzielanej na tonę kwoty, której się zrzeka.

5 Artykuł 4 rozporządzenia nr 320/2006, zatytułowany „Wniosek o przyznanie pomocy restrukturyzacyjnej", stanowi w ust. 1, że wnioski o przyznanie pomocy restrukturyzacyjnej składane są danemu państwu członkowskiemu do dnia 31 stycznia poprzedzającego rok gospodarczy, w którym ma nastąpić zrzeczenie się kwot.

6 Artykuł 4a rozporządzenia nr 320/2006, zatytułowany „Wniosek o pomoc restrukturyzacyjną składany przez plantatorów", stanowi:

„1. Na rok gospodarczy 2008/2009 każdy plantator buraków cukrowych lub trzciny cukrowej, przeznaczonych do przetworzenia na cukier kwotowy, może skierować do odpowiedniego państwa członkowskiego bezpośredni wniosek o pomoc, przewidzianą w art. 3 ust. 6 i 7, wraz z załączonym zobowiązaniem do zaprzestania dostaw określonych ilości kwotowego buraka cukrowego lub kwotowej trzciny cukrowej przedsiębiorstwu, z którym w poprzednim roku gospodarczym zawarł umowę dostawy.

[…]

2. Wnioski, o których mowa w ust. 1, składa się przed dniem 30 listopada 2007 r. Wnioski można składać od dnia 30 października 2007 r.

3. Dane państwo członkowskie sporządza wykaz wniosków, o których mowa w ust. 1, uszeregowanych chronologicznie według daty złożenia i w terminie 10 dni po upływie terminu składania wniosków, o którym mowa w ust. 2, podaje do wiadomości Komisji i zainteresowanych przedsiębiorstw całkowitą wysokość kwoty, której dotyczą otrzymane wnioski.

4. Do dnia 15 marca 2008 r. dane państwo członkowskie uznaje wnioski plantatorów – według kolejności chronologicznej, o której mowa w ust. 3 […] – do wysokości 10% kwoty cukru przyznanej każdemu z przedsiębiorstw oraz zmniejsza proporcjonalnie kwotę cukru danego przedsiębiorstwa zgodnie z art. 11 ust. 4 rozporządzenia (WE) nr 318/2006. […]

W przypadku gdy osiągnięty zostaje którykolwiek z limitów 10%, o których mowa w akapicie pierwszym, dane państwo członkowskie odrzuca wnioski powyżej tego limitu według kolejności chronologicznej ich złożenia.

[…]

5. W następstwie uznania wniosków zgodnie z ust. 4 przyznawana pomoc restrukturyzacyjna jest następująca:

a) dla plantatorów i podmiotów świadczących usługi przy użyciu maszyn rolniczych […];

b) dla przedsiębiorstw […].

6. Ustępów 4 i 5 niniejszego artykułu nie stosuje się, gdy złożony przez przedsiębiorstwo zgodnie z art. 4 wniosek, w którym zrzeka się ono większej kwoty niż kwota, której dotyczą wnioski plantatorów, został uznany od roku gospodarczego 2008/2009. To samo stosuje się w przypadku gdy wniosek przedsiębiorstwa, w którym zrzeka się ono więcej niż 10% swojej kwoty, został uznany od roku gospodarczego 2008/2009".

**Postępowanie przed sądem krajowym i pytania prejudycjalne**

7 W dniu 14 lutego 2007 r. plantator buraków cukrowych CS AGRO zawarł ze spółką przetwórstwa buraków cukrowych Cukrovary TTD a. s. długoterminową umowę sprzedaży obejmującą dostawę buraków cukrowych przeznaczonych do produkcji cukru w ramach systemu kwotowego w latach 2007–2013. Zgodnie z tą umową CS AGRO miał co roku zawierać umowę sprzedaży obejmującą dostawy tych buraków.

8 CS AGRO zawarł tę umowę na rok gospodarczy 2007/2008, ale nie zawarł jej na rok 2008/2009. Pismem z dnia 24 października 2007 r. powiadomił Cukrovary TTD a. s. o tym zamiarze.

9 W dniu 30 października 2007 r. CS AGRO złożył do Státní zemědělský intervenční fond (państwowego rolnego funduszu interwencyjnego, zwanego dalej „SZIF") wniosek o pomoc restrukturyzacyjną na rok gospodarczy 2008/2009.

10 W dniu 26 listopada 2007 r. SZIF wezwał CS AGRO, aby w uzupełnieniu swego wniosku w terminie siedmiu dni złożył pisemny dowód zmiany lub rozwiązania swej długoterminowej umowy sprzedaży dotyczącej ilości buraków cukrowych, w odniesieniu do której zobowiązał się zaprzestać dostaw. CS AGRO nie zastosował się do tego wezwania.

11 W formularzu wniosku o pomoc restrukturyzacyjną CS AGRO wyraził swój zamiar niezawierania rocznej umowy sprzedaży na dostawę buraków cukrowych w roku gospodarczym 2008/2009. SZIF decyzją z dnia 22 stycznia 2008 r. oddalił zatem wniosek CS AGRO z tego powodu, że nie przedstawił on dowodu dotrzymania podstawowych warunków przyznania pomocy restrukturyzacyjnej, o których mowa w art. 4a ust. 1 rozporządzenia nr 320/2006.

12 CS AGRO wniósł odwołanie od decyzji SZIF do Ministerstvo zemědělství, które je oddaliło. Spółka ta zaskarżyła tę decyzję przed Městský soud v Praze (sądem miejskim w Pradze), który również ją oddalił. CS AGRO wniósł zatem skargę kasacyjną od wyroku Městský soud v Praze do Nejvyšší správní soud.

13 W tych okolicznościach Nejvyšší správní soud postanowił zawiesić postępowanie i zwrócić się do Trybunału z następującymi pytaniami prejudycjalnymi:

„1) Czy zgodnie z prawidłową wykładnią art. 4a ust. 1 rozporządzenia [nr 320/2006] zobowiązanie plantatora do zaprzestania dostaw określonych ilości kwotowego buraka cukrowego przedsiębiorstwu, z którym w poprzednim roku gospodarczym zawarł on umowę dostawy, oznacza jednostronną deklarację plantatora, iż nie będzie dostarczał buraka cukrowego w roku gospodarczym 2008/2009, czy też zobowiązanie to oznacza pisemne rozwiązanie stosunku umownego plantatora z przedsiębiorstwem cukrowniczym dotyczącego dostaw buraka cukrowego w rzeczonym roku gospodarczym?

2) Czy wykorzystanie przez stronę umowy środków przewidzianych w bezpośrednio wiążącym przepisie prawa Unii może spowodować uniemożliwienie wyegzekwowania zobowiązania tej strony umowy wynikającego z ważnej umowy prywatnoprawnej, pod warunkiem że w wyniku tej okoliczności drugiej stronie umowy przyznane zostają fundusze z budżetu publicznego?".

## W przedmiocie pytań prejudycjalnych

*W przedmiocie pytania pierwszego*

14 W pytaniu pierwszym sąd odsyłający zmierza zasadniczo do ustalenia, czy art. 4a ust. 1 rozporządzenia nr 320/2006 należy interpretować w ten sposób, że zobowiązanie zaprzestania dostaw określonej ilości buraków cukrowych w roku gospodarczym 2008/2009 może przybrać formę jednostronnej deklaracji plantatora, czy też plantator może podjąć takie zobowiązanie wyłącznie wtedy, gdy skutecznie rozwiązał już stosunek umowny wiążący go z przedsiębiorstwem cukrowniczym.

15 Jak wynika z motywu 1 rozporządzenia nr 1261/2007, rozporządzenie nr 320/2006 zostało przyjęte w celu umożliwienia rezygnacji z produkcji kwotowej najmniej konkurencyjnym producentom cukru. Zrzeczenie się kwot na mocy tego rozporządzenia nie osiągnęło jednak poziomu, którego pierwotnie oczekiwano.

16 Zgodnie z motywem 7 rozporządzenie nr 1261/2007 ma na celu poprawę rezultatów systemu restrukturyzacji poprzez umożliwienie plantatorom w roku gospodarczym 2008/2009 rezygnacji z własnej inicjatywy z produkcji buraków cukrowych lub trzciny cukrowej, przeznaczonych do przetworzenia na cukier kwotowy.

17 W tym celu zgodnie z art. 4a ust. 1 rozporządzenia nr 320/2006 plantator może ubiegać się bezpośrednio o pomoc restrukturyzacyjną, z którą łączy się zobowiązanie do zaprzestania dostaw określonych ilości kwotowego buraka cukrowego lub kwotowej trzciny cukrowej przedsiębiorstwom, z którymi w poprzednim roku gospodarczym zawarł umowę dostawy.

18 W art. 4a ust. 4 rozporządzenia nr 320/2006 przewidziano, że wnioski o pomoc złożone bezpośrednio przez plantatorów powodują zmniejszenie przez państwo członkowskie kwoty przedsiębiorstw cukrowniczych w wysokości do 10% kwoty przyznanej każdemu z przedsiębiorstw.

19 W tym kontekście należy zaznaczyć, że ani art. 4a rozporządzenia nr 320/2006, ani żaden inny przepis prawa Unii nie przewiduje, by wnioski takie musiały być poprzedzone zerwaniem umów dostawy wiążących plantatorów z przedsiębiorstwami cukrowniczymi.

20 Otóż realizacja celu zmniejszenia kwot produkcji cukru, przypomnianego w pkt 18 niniejszego wyroku, mogłaby być zagrożona, jeżeli zmniejszenie to mogłoby być uzależnione od współpracy przedsiębiorstw cukrowniczych przekładającej się w szczególności na uprzednie zerwanie za obopólną zgodą umowy dostawy wiążącej plantatora z przedsiębiorstwem.

21 Poza tym należy przypomnieć, że w ramach wniosków o pomoc złożonych bezpośrednio przez plantatorów osiągnięcie limitu 10% kwoty cukru przyznanej każdemu z przedsiębiorstw powoduje zgodnie z art. 4a ust. 4 rozporządzenia nr 320/2006 powstanie obowiązku odrzucenia przez państwo członkowskie wniosków powyżej tego limitu według kolejności chronologicznej ich złożenia.

22 Tym samym, jeżeli plantator miałby rozwiązać umowę dostawy, aby móc ubiegać się o pomoc restrukturyzacyjną, a następnie jego wniosek nie zostałby przyjęty, nie miałby ani możliwości dostaw buraka cukrowego lub trzciny cukrowej tytułem umowy, ani też możliwości uzyskania tej pomocy.

23 Takie ryzyko mogłoby zniechęcać plantatorów do podjęcia zobowiązania niedostarczania buraków cukrowych lub trzciny cukrowej przedsiębiorstwom cukrowniczym i podważałoby cel zmniejszenia kwot produkcji cukru z inicjatywy tych plantatorów.

24 To samo miałoby miejsce, jeżeli przedsiębiorstwo cukrownicze złożyłoby swój własny wniosek zgodnie z art. 4 ust. 1 rozporządzenia nr 320/2006 i jeżeli na podstawie art. 4a ust. 6 rozporządzenia nr 320/2006 nie zostałby przyjęty wniosek plantatora o pomoc.

25 Mając na uwadze powyższe rozważania, na pytanie pierwsze należy odpowiedzieć, iż art. 4a ust. 1 rozporządzenia nr 320/2006 należy interpretować w ten sposób, że zobowiązanie plantatora do zaprzestania dostaw określonych ilości buraków cukrowych w roku gospodarczym 2008/2009 może przybrać formę jednostronnej deklaracji plantatora.

*W przedmiocie pytania drugiego*

26 W pytaniu drugim sąd odsyłający zwraca się zasadniczo o ustalenie, czy art. 4a ust. 1 rozporządzenia nr 320/2006 należy interpretować w ten sposób, że jednostronne zobowiązanie plantatora do zaprzestania dostaw określonych ilości buraków cukrowych w roku gospodarczym 2008/2009 powoduje na mocy tego przepisu brak zastosowania jego zobowiązań umownych wobec przedsiębiorstwa cukrowniczego.

27 Jak wynika z odpowiedzi udzielonej na pytanie pierwsze, art. 4a ust. 1 rozporządzenia nr 320/2006 jako taki nie wywiera żadnych skutków prawnych na zobowiązania umowne stron.

28 Na pytanie drugie należy więc odpowiedzieć, iż art. 4a ust. 1 rozporządzenia nr 320/2006 należy interpretować w ten sposób, że jednostronne zobowiązanie plantatora do zaprzestania dostaw określonych ilości buraków cukrowych w roku gospodarczym 2008/2009 nie powoduje samo w sobie braku zastosowania jego zobowiązań umownych wobec przedsiębiorstwa cukrowniczego.

**W przedmiocie kosztów**

29 Dla stron postępowania przed sądem krajowym niniejsze postępowanie ma charakter incydentalny, dotyczy bowiem kwestii podniesionej przed tym sądem, do niego zatem należy rozstrzygnięcie o kosztach. Koszty poniesione w związku z przedstawieniem uwag Trybunałowi, inne niż poniesione przez strony postępowania przed sądem krajowym, nie podlegają zwrotowi.

Z powyższych względów Trybunał (czwarta izba) orzeka, co następuje:

1) **Artykuł 4a ust. 1 rozporządzenia Rady (WE) nr 320/2006 z dnia 20 lutego 2006 r. ustanawiającego tymczasowy system restrukturyzacji przemysłu cukrowniczego we Wspólnocie i zmieniającego rozporządzenie (WE) nr 1290/2005 w sprawie finansowania wspólnej polityki rolnej, zmienionego rozporządzeniem Rady (WE) nr 1261/2007 z dnia 9 października 2007 r., należy interpretować w ten sposób, że zobowiązanie plantatora do zaprzestania dostaw określonych ilości buraków cukrowych w roku gospodarczym 2008/2009 może przybrać formę jednostronnej deklaracji plantatora.**

2) **Artykuł 4a ust. 1 rozporządzenia nr 320/2006, zmienionego rozporządzeniem nr 1261/2007, należy interpretować w ten sposób, że jednostronne zobowiązanie plantatora do zaprzestania dostaw określonych ilości buraków cukrowych w roku gospodarczym 2008/2009 nie powoduje samo w sobie braku zastosowania jego zobowiązań umownych wobec przedsiębiorstwa cukrowniczego.**

Podpisy